

Toimintojen kansainvälinen organisointi ja ulkoistaminen ulkomaille - kyselyn määritelmät ja käsitteet

Tausta ja tavoitteet

Kyselyn tavoitteena on tuottaa tietoa yritystoiminnan globalisoitumisesta. Uutta tietoa yritystoiminnan kansainvälistymisestä ja sen vaikutuksista tarvitaan päätöksenteon avuksi sekä Suomessa että muualla.

Kyselyn avulla pyritään arvioimaan globaalien tuotanto / arvoketjujen esiintymistä kysymyksillä, jotka koskevat yrityksen toimintojen kansainvälistä organisointia, ulkomaisia tytäryhtiöitä sekä ulkopuolisten alihankkijoiden käyttöä.

Lomake koostuu seuraavista osioista:

- 1. Yrityksenne taustatiedot**, jossa kysytään organisaatorakenteesta eli kuuluuko yritys konserniin tai kontrolloiko yritystä jokin toinen yritys ja relevanteissa tapauksissa kysytään yrityksen globaalien emoyhtiön sijaintia.
- 2. Yrityksenne toiminta Suomessa** kartoittaa yrityksen liiketoimintoja Suomessa ja kysymys koskee ainoastaan *yritystänne* (ei tytäryhtiöitä tai muita konserniyrityksiä).
- 3. Yrityksenne toimintojen ulkoistaminen ja siirtäminen ulkomaille ja takaisin Suomeen** selvittää yrityksen liiketoimintojen ulkoistamista ulkopuolisille yrityksille ja siirtämistä muille konserniyhtiöille ulkomailla. Yritykseltänne kysytään mm. mihin toimintoja on ulkoistettu, mitä varten ja mitä esteitä tälle toiminnalle on ollut. Myös toimintojen siirtoja takaisin Suomeen kartoitetaan.
- 4. Ulkomaisten tytäryhtiöiden toiminta.** Osion ensimmäiset kysymykset 4.1-4.4 liittyvät ulkomaisten tytäryhtiöiden toimintaan, *eivätkä koske yritystänne eikä kotimaisia tytäryhtiöitänne*. Sen sijaan kysymykset 4.5 eteenpäin liittyen mm. aineettoman omaisuuden sijaintiin koskevat sekä *yritystänne että tytäryhtiöitänne kotimaassa ja ulkomailla*.
- 5. Yrityksenne ulkomailla toimivilta tavara-/palvelutoimittajilta hankitut toiminnot.** Hankitut toiminnot koskevat vain *konserninne ulkopuolisia* tavara- tai palvelutoimittajia ulkomailla. Keskeinen ulottuvuus on toimittajan maantieteellinen sijainti.
- 6. Tulevaisuuden suunnitelmat 2012-2015** kartoittaa muutamalla kysymyksellä suunnitelmianne ulkoistaa tai siirtää toimintoja ulkomaille sekä muutoksia ulkomaisten tytäryhtiöiden toiminnassa.

Keskeiset ulottuvuudet: liiketoiminnot sekä maantieteelliset alueet

Lomake sisältää kaksi keskeistä ulottuvuutta - **yritysten liiketoiminnot (business functions) sekä maantieteellinen sijainti** - joiden avulla yritystoiminnan kansainvälistä organisointia arvioidaan.

Yrityksen toiminnot jaetaan **ydinliiketoimintaan ja tukitoimintoihin**.

Ydinliiketoiminta:

Yrityksen markkinoille tai kolmansille osapuolille tarkoitettujen valmiiden tuotteiden tai palveluiden tuotanto, joka tuottaa yritykselle tuloa. Yrityksen ydinliiketoiminta on

useimmiten yrityksen pääasiallinen toimiala. Ydinliiketoimintaan voidaan lukea myös muita (toissijaisia) toimintoja, jos yritys katsoo niiden olevan osa ydinliiketoimintaansa.

Tukitoiminnot:

Yrityksen käyttämät tukitoiminnot (aputoiminta) mahdollistavat tai edistävät yrityksen markkinoille tai kolmansille osapuolille tarkoitettujen tuotteiden tai palvelujen tuotantoa. Tukitoimintojen tuotos sinänsä ei ole tarkoitettu markkinoille tai kolmansille osapuolille.

Tukitoiminnot koostuvat seuraavista kuudesta luokasta:

Jakelu ja logistiikka: tähän kuuluu mm. kuljetus, varastointi, tilausten prosessointi.

Myynti, markkinointi ja myynnin jälkeiset palvelut ml. help desk ja call center -palvelut: Tähän kuuluu markkinatutkimus, mainospalvelu, suoramarkkinointi, messut, näyttelyt, tuote-esittelyt, sekä muut markkinoinnin ja myynnin palvelut. Sisältää myös call-center -palvelut sekä myynnin jälkeiset palvelut, kuten help-desk - ja muut asiakkaiden tukipalvelut.

Tieto- ja viestintäteknikkapalvelut: Tähän kuuluu televiestintäpalvelut, tietotekniikkaan liittyvät palvelut, kuten atk-laitteisto- ja ohjelmistokonsultointi, ohjelmistojen suunnittelu, tietojenkäsittely- ja tietokantapalvelut, tietoverkkopalvelut, laitteistojen korjaus ja ylläpito sekä muut tieto- ja tietotekniikkapalvelut. Ei sisällä valmisohjelmistoja tai tietotekniikkalaitteistoja.

Hallinnon ja johdon tehtävät: Tähän kuuluu lakiasiainpalvelut, kirjanpito ja tilintarkastus, liikkeenjohdon konsultointi, henkilöstöresurssien hallinta, (esim. koulutus, rekrytointi, vuokratyövoimapalvelut, palkkalaskentapalvelut, terveydenhuoltopalvelut), yrityksen rahoitus- ja vakuutuspalvelut, hankintapalvelut.

Tutkimus ja kehittämistoiminta, insinööri- ja tekniset palvelut: Tähän kuuluu Kokeellinen tutkimus ja tuotekehitys, insinööripalvelut ja tekninen konsultointi, tekninen testaus ja analyysipalvelut, suunnittelu ja muotoilupalvelut (design).

Muut tukitoiminnot: Muut kuin edellä mainitut tukitoiminnot.

Lisäksi useat kysymykset perustuvat seuraavaan maantieteelliseen jaotteluun.

EU 15 = vanhat EU maat (*poislukien SUOMI*): Belgia, Tanska, Saksa, Kreikka, Espanja, Ranska, Irlanti, Italia, Luxemburg, Hollanti, Itävalta, Portugali, Ruotsi, ja Yhdistyneet Kuningaskunnat.

EU 12 = uudet EU maat: Tseki, Viro, Kypros, Latvia, Liettua, Unkari, Malta, Puola, Slovenia, Slovakia, Bulgaria ja Romania.

Venäjä

Muut Euroopan maat: Sveitsi, Norja, Turkki, Valko-Venäjä, Ukraina ja Balkanin maat.

Kiina

Intia

Oseania ja muut Aasian maat: Japani, Korea, Lähi-, Keski-, ja Kaukoidän maat sekä Oseania (ml. Australia ja Uusi Seelanti).

Yhdysvallat ja Kanada

Brasilia

Muu maailma: Meksiko, Etelä- ja Keski-Amerikka (pl Brasilia) sekä Afrikka.

Muita määritelmiä

Konserni:

Konserni on yritysten muodostama kokonaisuus, jossa emoyrityksellä on määräysvalta. Se koostuu yrityksistä, joiden välillä on oikeudellisia ja/tai rahoituksellisia yhteyksiä. Konsernissa voi olla useampia päätöksentekooelimiä, esimerkiksi tuotantoa, myyntiä ja voittoa koskevista päätöksistä vastaavat elimet. Siinä voidaan hoitaa keskitetysti tiettyjä taloushallintaan ja verotukseen liittyviä toimintoja.

Määräysvallalla tarkoitetaan mahdollisuutta päättää yrityksen yleisestä toimintalinjasta valitsemalla tarpeen mukaan sopivia johtajia. Yrityksen A katsotaan tässä yhteydessä olevan yrityksen B määräysvallassa, jos B:llä on hallussaan (*suoraan tai epäsuorasti*) yli puolet osakkaiden äänivallasta tai yli puolet osakkeista.

Epäsuoralla määräysvallalla tarkoitetaan, että yrityksellä on määräysvaltaa yritykseen A jonkin toisen tytäryhtiön kautta, jonka määräysvallassa yritys A on. Myös vähemmistöomistajalla, jolla ei ole hallussaan yli puolta osakkaiden äänivallasta tai yli puolta osakkeista, voi olla tosiasiallinen määräysvalta.

Emoyritys:

Konsernin emoyritys on oikeudellinen yksikkö, jolla on määräysvalta yhteen tai useampaan yritykseen ja johon millään muulla oikeudellisella yksiköllä ei ole suoraa eikä epäsuoraa määräysvaltaa. Monikansallisessa konsernissa voi olla erikseen globaali ja kotimainen emoyritys. **Globaali emoyritys** on monikansallisen konsernin emoyritys, ja kotimainen emoyritys johtaa monikansallisen konsernin kotimaassa olevaa osaa.

Ulkomainen tytäryhtiö:

Ulkomaisella tytäryhtiöllä tarkoitetaan tässä kyselyssä yritystä, jonka kotipaikka on muualla kuin tietoja keräävässä maassa ja johon tietoja keräävään maahan sijoittautuneella yrityksellä on määräysvaltaa. Ks. edellä oleva määräysvallan määritelmä.

Toimintojen ulkoistaminen ja siirtäminen:

Yrityksessä tähän asti tehtyjen ydinliiketoimintojen tai tukitoimintojen siirtäminen kokonaan tai osittain toiselle – joko samaan konserniin kuuluvalla tai ulkopuoliselle – yritykselle, joka toimii kotimaassa tai ulkomailla.

Toimintojen ulkoistaminen ja siirtäminen ulkomaille:

Yrityksessä tähän asti tehtyjen tai kotimaassa ulkoistettujen ydinliiketoimintojen tai tukitoimintojen siirtäminen kokonaan tai osittain toiselle – joko samaan konserniin kuuluvalla tai ulkopuoliselle – yritykselle, joka toimii ulkomailla.

Toimintojen ulkoistamiseen ja siirtämiseen ulkomaille ei kuulu:

Sellainen ydinliiketoimintojen tai tukitoimintojen siirtäminen ulkomaille, jonka yhteydessä ei supisteta yrityksen toimintaa eikä/tai vähennetä yrityksen työpaikkoja (jos yritys perustaa uuden tuotantolinjan ulkomaille ilman supistuksia ja vähennyksiä, vaikka se olisi voinut perustaa tuotantolinjan myös kotimaahan).